

Aanmeldingsnotitie m.e.r.- beoordeling

Projectplan Waterwet Hogeindse beek
Waterschap De Dommel

projectnummer 0455688.100
definitief
30 juli 2020

Aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling

Projectplan Waterwet Hogeindse beek

Waterschap De Dommel

projectnummer 0455688.100

definitief revisie 04
30 juli 2020

Auteur

Koen Wilmer
Sander Zondervan

Opdrachtgever

Waterschap De Dommel
Bosscheweg 56
5283 WB BOXTEL

datum vrijgave	beschrijving revisie 04
30-07-2020	definitief

goedkeuring
R. Vriends

vrijgave
W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Kader	1
1.2	Waarom een m.e.r.-beoordeling	1
1.3	Procedure voor een m.e.r.-beoordeling	3
1.4	Criteria voor het toetsen van activiteiten in een m.e.r.-beoordeling	3
1.5	Leeswijzer	4
2	Plaats van het project	5
2.1	Ligging	5
2.2	Bestaand grondgebruik	5
2.3	Gevoelige gebieden in en nabij het projectgebied	5
3	Kenmerken van het project	7
3.1	Het project	7
3.2	Cumulatie met andere projecten	8
4	Effecten op de leefomgeving	9
4.1	Inleiding	9
4.2	Geluid	9
4.3	Luchtkwaliteit	9
4.4	Lichthinder	9
4.5	Externe veiligheid	10
4.6	Bodem	11
4.7	Water	11
4.8	Bedrijven en milieuzonering	12
4.9	Gezondheid	12
5	Effecten op de ruimtelijke kwaliteit	13
5.1	Inleiding	13
5.2	Archeologie en cultuurhistorie	13
5.3	Natuur	15
6	Conclusie	19
6.1	Effecten	19

Bijlage 1 Selectiecriteria

1 Inleiding

Voor u ligt de aanmeldingsnotitie m.e.r.-beoordeling Hoogeindse Beek. Dit hoofdstuk schetst de achtergrond van het voorgenomen beekherstelproject van de Hoogeindse beek in Hilvarenbeek. Dit hoofdstuk gaat tevens in op het nut en de noodzaak van het uitvoeren van een m.e.r.-beoordeling, de officiële procedure voor een m.e.r.-beoordeling en de criteria voor het toetsen van activiteiten in een m.e.r.-beoordeling.

1.1 Kader

Het Waterschap De Dommel is voornemens om de Hoogeindse Beek te herstellen en verschillende maatregelen uit te voeren ter verbetering van de waterhuishouding. De opgave is om de verdroging van het beekdal tegen te gaan en juiste hydrologische randvoorwaarden te creëren voor de natte natuurdoelen. Streven is om het oude karakter van de beek terug te brengen naar de oorspronkelijke ligging en een deel van de huidige loop van de beek te dempen. Voor het voornemen is een projectplan waterwet (PPWW) opgesteld.

De voor u liggende m.e.r.-beoordeling bij dit projectplan waterwet bevat de analyse of door de voorgenomen activiteit mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden. Als mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen niet uit te sluiten zijn, dient een milieueffectrapportage (m.e.r.) uitgevoerd te worden. Dit is een afweging en besluit dat het bevoegde gezag moet nemen in het kader van het projectplan waterwet.

1.2 Waarom een m.e.r.-beoordeling

De m.e.r.-procedure is van toepassing bij activiteiten waarvan reeds vast staat dat er mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen optreden. Deze activiteiten met bijbehorende drempelwaarden zijn opgenomen in onderdeel C van het Besluit m.e.r.. In dat geval is sprake van een m.e.r.-plicht.

Naast het direct uit moeten voeren van een m.e.r. zijn in het Besluit m.e.r. ook activiteiten met bijbehorende drempelwaarden aangegeven. Voor dergelijke activiteiten moet allereerst beoordeeld worden of sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze activiteiten en drempelwaarden zijn benoemd in onderdeel D van het Besluit m.e.r. Voor deze activiteiten geldt een m.e.r.-beoordelingsplicht.

Daarnaast is het verplicht om voor activiteiten die wel in onderdeel D genoemd staan, maar waar de drempelwaarden niet gehaald worden te onderzoeken of alsnog belangrijke effecten op het milieu kunnen optreden die aanleiding geven om een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Dit wordt de vormvrije m.e.r.-beoordeling genoemd. Hierbij wordt, net als bij de m.e.r.-beoordeling, getoetst of er mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen op kunnen treden. Sinds een uitspraak van het Europese Hof mei 2017 worden aan een vormvrije m.e.r.-beoordeling (nagenoeg) dezelfde eisen gesteld als aan een niet-vormvrije m.e.r.-beoordeling. Qua inhoud gelden de vereisten vanuit de Europese richtlijn m.e.r.

Onderstaand is voor de activiteiten bij het voornemen nagegaan of sprake is van een directe m.e.r.-plicht, een m.e.r.-beoordelingsplicht, of een vormvrije m.e.r.-beoordeling. De activiteit kan

vallen onder – een ruime interpretatie van - de activiteiten ‘werken inzake kanalisering of beperking van overstroming’ en/of ‘installatie voor het stuwen van water’.

Tabel 1-1 Activiteiten van het voornemen die voorkomen in het Besluit m.e.r.

	Activiteiten	Gevallen	Plan	Besluit
D 3.2	De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken.		De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en de plannen, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet en het plan, bedoeld in de artikelen 4.1 en 4.4 van de Waterwet.	De goedkeuring van gedeputeerde staten van het projectplan, bedoeld in artikel 5.7, eerste lid, van de Waterwet of, bij het ontbreken daarvan, het projectplan, bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van die wet, of, indien artikel 5.4, zesde lid, van die wet van toepassing is, de vaststelling van het tracé op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat of het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.
D 15.3	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stuwdam of andere installatie voor het stuwen of permanent opslaan van water.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een stuwdam of andere installatie met een capaciteit van meer dan 5 miljoen m ³ .	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, van die wet en het plan, bedoeld in de artikelen 4.1 en 4.4 van de Waterwet.	Het projectplan, bedoeld in artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet , of, indien artikel 5.4, zesde lid, van die wet van toepassing is, de vaststelling van het tracé op grond van de Tracéwet of de Spoedwet wegverbreding door de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, dan wel bij het ontbreken daarvan de vaststelling van het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan van het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.

**De activiteit is tevens opgenomen in de C-Lijst (M.e.r.-plicht -C15.2), maar dan met een hogere drempelwaarde van 10 miljoen m³. Deze capaciteit wordt niet gehaald.*

Op basis van D3.2 (De aanleg, wijziging of uitbreiding van werken inzake kanalisering of ter beperking van overstromingen, met inbegrip van primaire waterkeringen en rivierdijken.), waarvoor geen drempelwaarde is opgenomen, geldt voor het voornemen een m.e.r.-beoordelingsplicht. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan het beoordelen op basis van D15.3 (De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stuwdam of andere installatie voor het stuwten of permanent opslaan van water.), waarvoor niet voldaan wordt aan de drempel van 5 miljoen m³ capaciteit als mede C15.2 waarvoor niet wordt voldaan aan de drempel van 10 miljoen m³ capaciteit. Van een directe m.e.r.-plicht is geen sprake.

1.2.1 Conclusie

De drempelwaarden van de activiteiten uit het Besluit M.e.r. worden niet overschreden door de werkzaamheden die het project met zich mee brengt. Er geldt wel een m.e.r.-beoordelingsplicht op basis van (een ruime interpretatie van) activiteit D3.2 voor de ontwikkeling conform artikel 2, lid 5, sub a Besluit M.e.r., waarmee ook invulling wordt gegeven aan het (vormvrij) beoordelen op basis van activiteit D15.3.

Deze m.e.r.-beoordeling bevat de analyse of mogelijke belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen optreden door de gehele voorgenoemen activiteit.

1.3 Procedure voor een m.e.r.-beoordeling

Het procedurele traject van een m.e.r.-beoordeling kent een beperkt aantal verplichte stappen. De procedure is beknopt weergegeven in figuur 1.1.

figuur 1.1 Procedure m.e.r.-beoordeling

1.4 Criteria voor het toetsen van activiteiten in een m.e.r.-beoordeling

Er bestaan bepaalde inhoudelijke vereisten voor het toetsen of sprake is van mogelijke belangrijke nadelige milieugevolgen. Deze inhoudelijke vereisten zijn benoemd in bijlage III van de Europese richtlijn m.e.r. Deze richtlijn bevat drie aspecten waaraan de voorgenoemen activiteiten in een m.e.r.-beoordeling aan getoetst worden (zie bijlage 1):

1. Plaats van het project.
2. Kenmerken van het project.
3. Kenmerken van de potentiële effecten.

In de tabel in bijlage 1 is tevens aangegeven in welk hoofdstuk van deze aanmeldingsnotitie de onderdelen terug te vinden zijn.

1.5 Leeswijzer

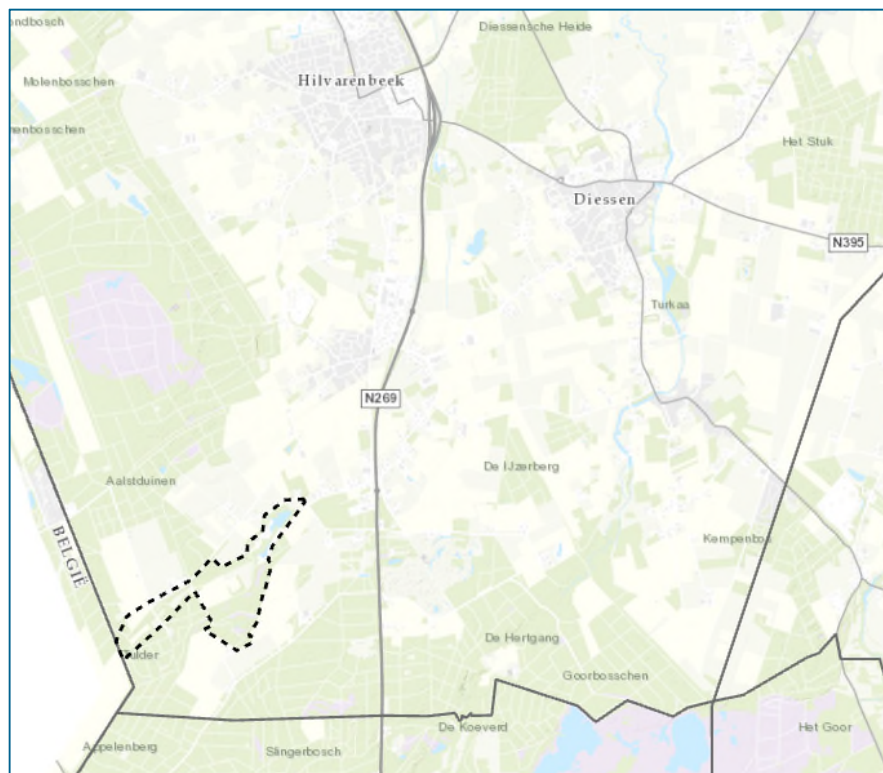
Dit rapport volgt de indeling van bijlage III van de Europese richtlijn m.e.r.. In hoofdstuk 2 staat de plaats van het project centraal. In hoofdstuk 3 staan worden de kenmerken van het project besproken, hoofdstuk 4 betreft de effecten op de leefomgeving en in hoofdstuk 5 de effecten op de ruimtelijke kwaliteit. In hoofdstuk 6 wordt besloten met een conclusie en een overzicht van de te treffen maatregelen.

2 Plaats van het project

Dit hoofdstuk geeft toelichting op de ligging van het project en behandelt de aanwezigheid en ligging van gevoelige gebieden in en nabij het projectgebied.

2.1 Ligging

De Hoogeindse beek komt ten zuiden van Esbeek via de Belgische grens Nederland binnen. Het projectgebied is gelegen in het zuiden van gemeente Hilvarenbeek. Op figuur 2.1 is het projectgebied, gemarkeerd met een stippellijn, weergegeven.

figuur 2.1: Ligging en begrenzing projectgebied

2.2 Bestaand grondgebruik

De gronden aan weerszijden van de beek bestaan uit gras- en akkerland, bos- en natuurgebied en vennen.

2.3 Gevoelige gebieden in en nabij het projectgebied

In het Besluit m.e.r. zijn in bijlage A gevoelige gebieden gedefinieerd. Het projectgebied bevindt zich in of nabij drie gedefinieerde gevoelige gebieden:

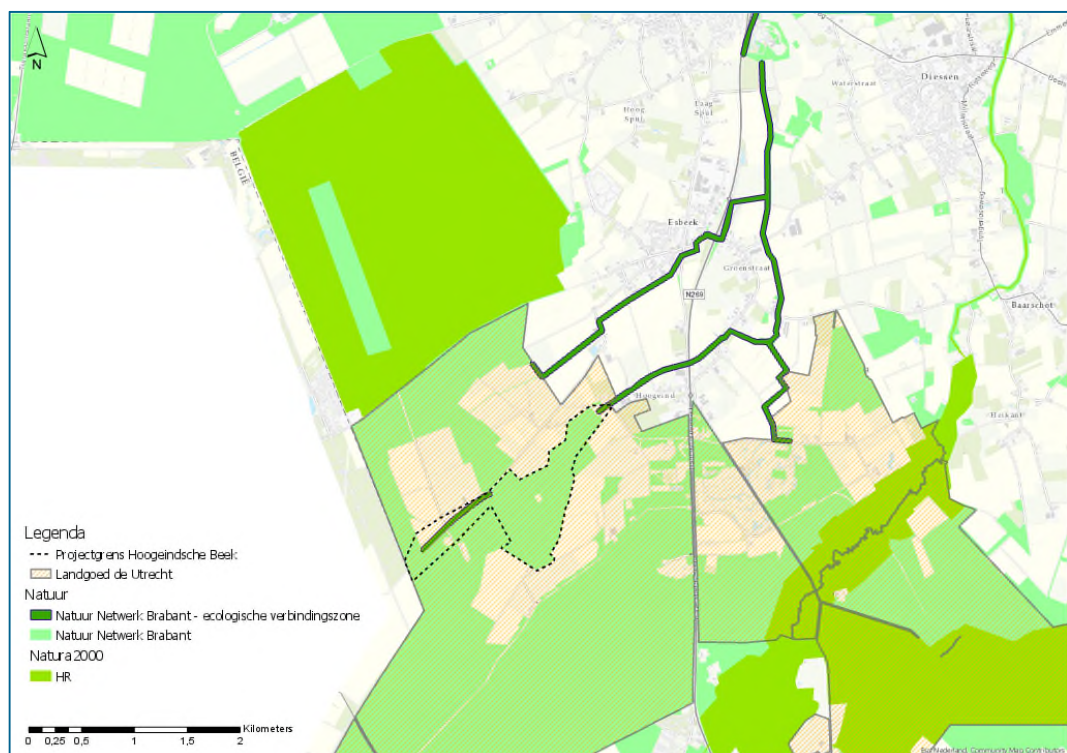
- Natura 2000-gebied;

- Natuurnetwerk Brabant;
- Ecologische verbindingszone;
- Gebied met behoud en herstel van de bestaande landschapskwaliteit.

Het projectgebied bevindt zich op een afstand van ca. 1500 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied Kempenland-West (zie verder paragraaf 5.3).

Het projectgebied is bijna geheel gelegen in gebied dat is aangewezen als Natuurnetwerk Brabant. Tevens bevindt zich in en aansluitend aan het projectgebied een ecologische verbindingszone. Dit is een aandachtspunt voor de effecten op de natuur (zie verder paragraaf 5.3).

Het project gebied ligt in landgoed 'De Utrecht'. Binnen bestemmingsplan 'Landgoed de Utrecht', vastgesteld op 22 juli 2015 door de gemeente Hilvarenbeek, is landgoed De Utrecht als geheel als een cultuurhistorisch vlak aangewezen, die op basis van provinciaal beleid specifieke bescherming vereisen. De gebieden in dit vlak zijn bestemd voor het behoud, herstel en duurzame ontwikkeling van de cultuurhistorische waarden en kenmerken van het landgoed 'De Utrecht' als cultuurhistorisch complex. Dit is een aandachtspunt voor de effecten op de cultuurhistorische waarden (zie verder paragraaf 5.2).

figuur 2.2: Ligging projectgebied t.o.v. gevoelige gebieden

3 Kenmerken van het project

Dit hoofdstuk gaat in op (de omvang van) het project, eventuele cumulatie met andere projecten en overige relevante kenmerken van het project.

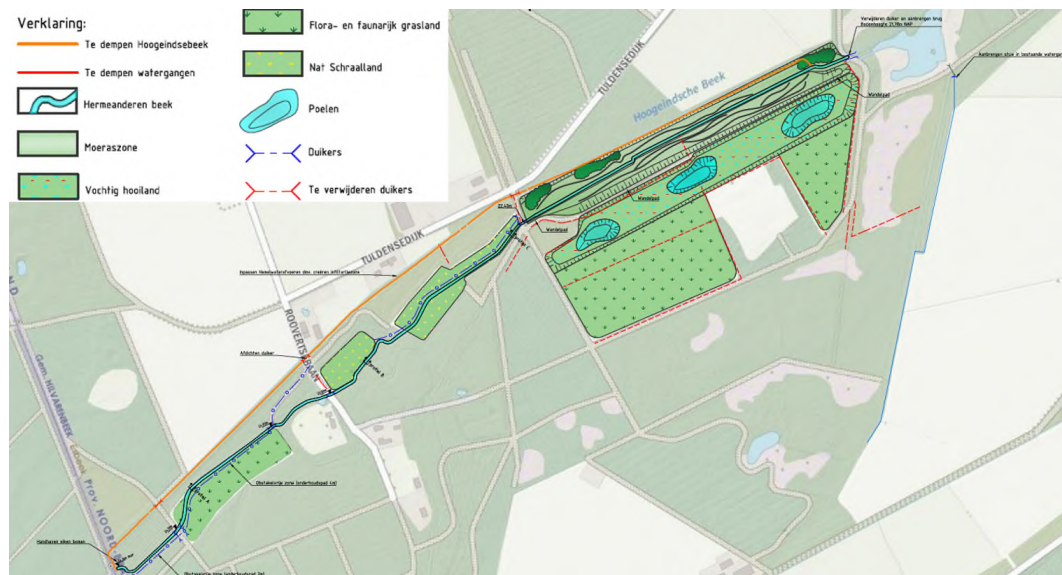
3.1 Het project

Omvang

Het plan betreft 1,8 km beekherstel (tot het ven de Broekeling) en het inrichten en creëren van de juiste hydrologische randvoorwaarden voor 65 ha natte natuurplek. De (waterstaatkundige) werkzaamheden die voor het beekherstel uitgevoerd worden zijn:

1. Herstellen van de oorspronkelijk beekloop
2. Dempen van (een deel van) de huidige loop;
3. Dempen van watergangen;
4. Vervangen en verwijderen van duikers;
5. Realiseren van een brug;
6. Plaatsen van een nieuwe stuw.

Naast deze waterstaatkundige werken voor het herstel van de beek wordt er in het projectgebied natuur gerealiseerd in het kader van het Natuur Netwerk Brabant. De voormalige landbouwenclaves worden omgevormd tot verschillende ambitietypen: kruiden- en faunairijk grasland, vochtig hooiland en nat schraalland. Enkele percelen dienen hiervoor afgeplagd te worden. Het afplaggen gebeurt bij enkele percelen tot aan de insteek van de oorspronkelijke beekloop en houden verband met de werkzaamheden aan de waterstaatkundige werken. Tevens worden 3 poelen aangebracht, om een geschikte voortplantingsplek te realiseren voor de voorkomende amfibieën (kikkers en salamanders). Op afbeelding 3.1 zijn de werkzaamheden weergegeven.

figuur 3.1: Overzichtskartaat maatregelen project Hoogeindse beek

3.2 Cumulatie met andere projecten

In deze m.e.r.-beoordeling dient bij het bepalen van de potentiële effecten op de milieuaspecten rekening gehouden te worden met mogelijke cumulatie met andere projecten.

Het project Hoogetindse Beek hangt samen met de kwaliteitsimpuls van de Natte Natuurparel de Utrecht ter verbetering van de kwaliteit van natte natuurdoelen. De maatregelen aan de Hoogetindse Beek dragen bij aan het hydrologisch herstel van de Natte Natuurparel de Utrecht. In die zin is er sprake van een cumulatieve verbetering van de kwaliteit van het leefmilieu.

Door de onderlinge afstand tussen de projecten is er echter geen direct aantoonbaar cumulerend effect op de overige aspecten. De effecten zijn veelal gebonden aan de locatie en de projecten hebben onderling geen overlap. Dit geldt ook voor de andere projecten in de omgeving. Dit zijn de projecten beekherstel Reusel-Baarschot-Diessen en beekherstel Reusel de Mierden.

Op geen van de aspecten is dan ook sprake van nadelige cumulatie met de andere projecten. De effecten kunnen hiermee afzonderlijk beschouwd worden. In de omgeving van het projectgebied worden geen verdere relevante projecten uitgevoerd die tot cumulatieve effecten leiden.

De cumulatie met andere projecten is niet relevant in de afweging voor het opstellen van een milieueffectenrapport voor de Hoogetindse Beek.

4 Effecten op de leefomgeving

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de effecten van de voorgenomen ontwikkeling op diverse milieuthema's. De milieu-informatie die in dit hoofdstuk is gebruikt, is verkregen uit onderzoeken die zijn uitgevoerd ten bate van het opstellen van het bestemmingsplan. Waar nodig is een verwijzing naar deze onderzoeken opgenomen.

4.2 Geluid

Tijdens de realisatiefase zal sprake zijn van tijdelijke geluidsproductie ten gevolge van graafwerkzaamheden en grondverzet. In de omgeving bevinden zich geen geluidsgevoelig objecten. De geluidproductie is van tijdelijke aard en zal alleen plaatsvinden onder reguliere werktijden. Na realisatie is er geen additionele geluidsproductie ten opzichte van de huidige situatie.

4.2.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *geluid*.

4.3 Luchtkwaliteit

Effecten ten aanzien van luchtkwaliteit zijn in de aanlegfase tijdelijk beperkt aanwezig als gevolg van de inzet van machines. Gezien de aard van de werkzaamheden en de beperkte duur ervan, worden als gevolg hiervan geen overschrijdingen van de wettelijke normen verwacht. In de eindsituatie zijn er geen effecten op de luchtkwaliteit.

4.3.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *luchtkwaliteit*.

4.4 Lichthinder

Gelet op de omliggende woonbebouwing en verkeersfuncties is er geen sprake van verstoring richting het buitengebied. Gezien de aard van de werkzaamheden en de beperkte duur ervan, worden als gevolg hiervan geen effecten verwacht. In de eindsituatie zijn er tevens geen effecten als gevolg van licht.

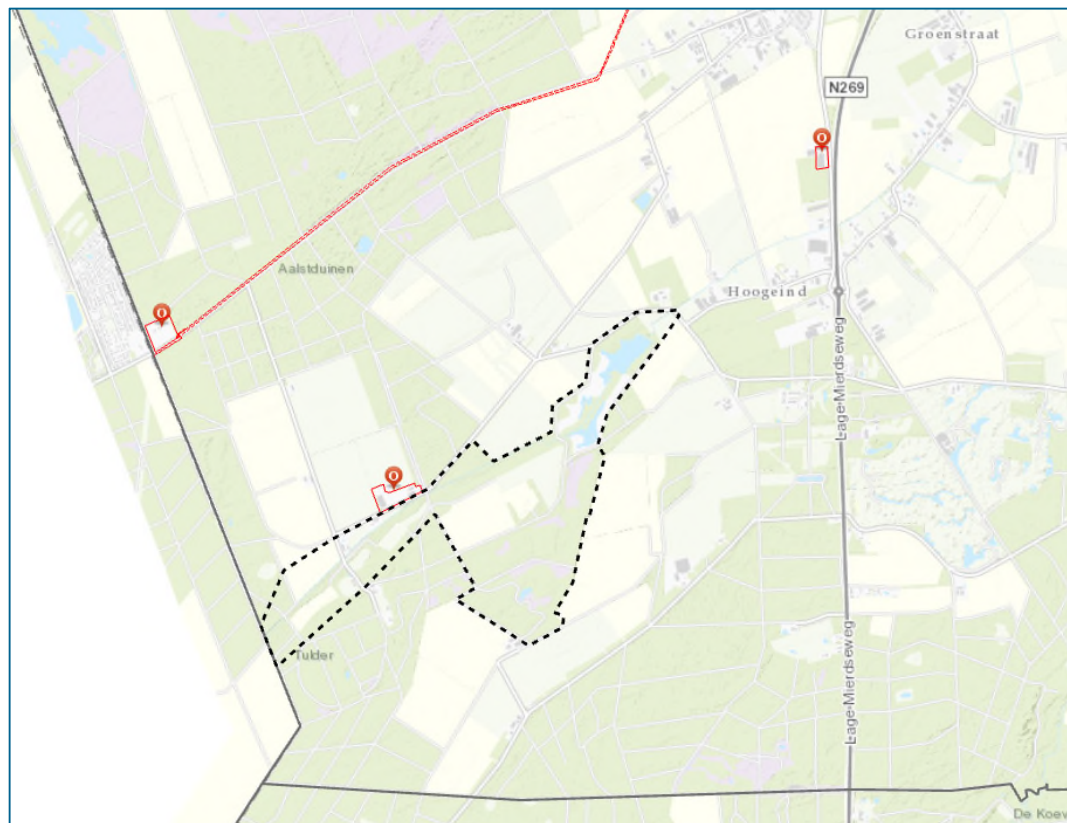
4.4.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *lichthinder*.

4.5 Externe veiligheid

Risicovolle inrichting

Op de risicokaart (www.risicokaart.nl) is rondom het projectgebied één risicobron gelegen. De dichtstbijzijnde risicobron is melkveebedrijf Poorthoeve, grenzend aan het projectgebied, zie figuur 4.2. Deze risicobron is niet relevant in het kader van de aard van de ontwikkeling en kan verder buiten beschouwing worden gelaten. Op en rondom het projectgebied worden geen ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een toename van de risico's zoals deze bij externe veiligheid beschouwd worden.

Figuur 4.2: Uitsnede risicokaart (bron: www.risicokaart.nl)

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Door het projectgebied loopt geen aangewezen routing voor het transport van gevaarlijk stoffen. Het projectgebied bevindt zich niet in het invloedsgebied van routes voor het transport van gevaarlijk stoffen over de weg en water. Tevens ligt het projectgebied niet in een risicozone van een hoogspanningsverbinding en/of straalpad en buisleidingen. Het project ligt buiten het invloedsgebied gebied van de dichtstbijzijnde gasleiding.

4.5.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *externe veiligheid*.

4.6 Bodem

Onderhavig project bevindt zich in een natuurgebied, waarmee er vanuit historisch bodemgebruik geen bodemverontreiniging verwacht wordt. Het projectvoornemen behelst geen activiteiten die voor bodemverontreiniging zorgen. Tevens zijn er geen functieveranderingen beoogd die tot verontreiniging kunnen leiden.

Er wordt een nader milieu hygiënisch bodemonderzoek uitgevoerd. Indien er uit dit onderzoek toch verontreiniging aangetroffen wordt, dient de bodem ter plaatse te worden gesaneerd voordat de werkzaamheden voor de ontwikkeling kunnen starten. In dat geval is sprake van een kwaliteitsverbetering van het milieu.

4.6.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *bodem*.

4.7 Water

Waterkwantiteit

De effecten zijn in beeld gebracht middels een hydrologische modellering¹, dit is beschreven in de Rapportage modellering Hoogeindse Beek. Hierbij is gerekend aan inundatie (overstroming) bij extreme neerslag. Dit kan optreden binnen het plangebied. Door het kleinere profiel in het benedenstroomse deel treedt er meer inundatie in en rondom de moeraszone, maar is zorgt niet voor overlast of belemmering voor de functies in het projectgebied. Er zijn geen effecten buiten het plangebied. Noch in Nederland, noch in het afwaterend gebied in België. Ter hoogte van de beekverlegging zijn minimale verschillen in de waterstand te verwachten.

Aan het begin van het project is de afweging gemaakt of het opzetten van een grondwatermodel noodzakelijk was. Aangezien de verwachte effecten op het grondwater zeer beperkt zijn, niet tot negatieve effecten leiden en alleen optreden binnen het plangebied, waaronder natuurpercelen en nog om te vormen landbouwpercelen, is door het waterschap besloten om geen grondwatermodel op te zetten. Wel wordt de grondwaterstand in de omgeving gedurende 5 jaar gemonitord. Een nulmeting is reeds ingezet.

Waterkwaliteit

De voorgenomen inrichting is in het kader van de KRW geeft invulling aan een goede ecologische toestand, zowel ecologisch als chemisch.

4.7.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor het aspect *water*.

¹ Concept rapportage Modellering Hoogeindse Beek, RHDHV, 10 juli 2019 (deze wordt nog geactualiseerd)

4.8 Bedrijven en milieuzonering

Bij het opstellen van een ruimtelijk plan dient de invloed van bestaande (of nieuw te vestigen) bedrijvigheid op de leefomgeving afgewogen te worden. Door middel van milieuzonering dient een ruimtelijke scheiding te worden aangebracht tussen milieubelastende functies (zoals bedrijven) en milieugevoelige functies (zoals wonen).

Onderhavig projectvoornemen is niet van dien aard dat een afweging van invloed van bedrijvigheid op de omgeving gemaakt dient te worden.

4.8.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *bedrijven en milieuzonering*.

4.9 Gezondheid

Vanuit het aspect gezondheid zijn in het projectgebied de volgende thema's aan de orde: voldoende groen, klimaatadaptatie en bewegingsvrijheid. Het opnemen van voldoende groen in de omgeving werkt op diverse manieren positief door aan de menselijke gezondheid en draagt bij aan klimaatadaptatie en bewegingsvrijheid.

Een groene en aantrekkelijk ingerichte buitenruimte stimuleert ontmoeting. Onderhavig projectvoornemen voorziet in een beleefbare groene buitenruimte. Deze voorzieningen nodigen uit tot bewegen.

Het veranderende klimaat vraagt om een leefomgeving die adaptief is aan deze veranderingen. Dit wordt bereikt met het groene karakter van het projectvoornemen. In het projectvoornemen is rekening gehouden met langere perioden van droogte en afvoerpieken.

4.9.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *gezondheid*.

5 Effecten op de ruimtelijke kwaliteit

5.1 Inleiding

De ontwikkeling leidt tot veranderingen in de fysieke leefomgeving. In dit hoofdstuk gaat het om de effecten van het complex op de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtelijke kwaliteit gaat hier om de fysieke ruimte en de effecten van de ontwikkeling op deze ruimte. De fysieke ruimte is uitgesplitst in de onderwerpen en archeologie, cultuurhistorie en natuur.

5.2 Archeologie en cultuurhistorie

In 2012 is een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd naar de archeologische verwachting op, onder andere, onderhavige projectlocatie. Op de Cultuurhistorische Waardenkaart (CHW) van de Provincie Noord Brabant is het landgoed aangewezen als cultuurhistorisch vlak 'Landgoed De Utrecht' (CHW-code LT07). Door Antea Group is een cultuurhistorische analyse uitgevoerd naar de effecten van het beekherstelproject op de waarden en kenmerken in het cultuurhistorisch vlak².

Archeologie

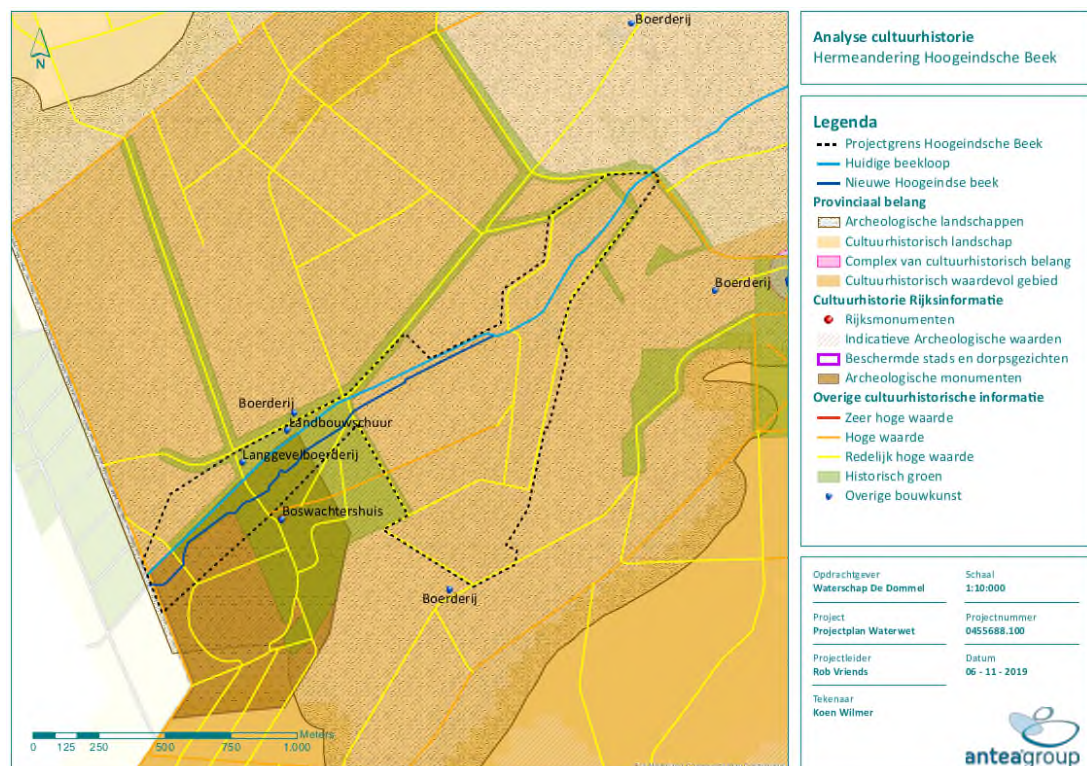
Op basis van het archeologisch bureauonderzoek is aan het projectgebied een lage tot hoge archeologische verwachting toegekend. In delen van het projectgebied zijn in het verleden reeds archeologische vindplaatsen aangetroffen, waarna deze gebieden als al dan niet als beschermd archeologisch monument zijn aangewezen. Voor het projectgebied geldt dat deze gelegen is binnen de dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2 en ter plaatse van het archeologisch monument Waarde - Archeologie 4. Dit houdt in dat ter plaatse van Archeologie 2 het niet toegestaan is zonder omgevingsvergunning grondwerkzaamheden uit te voeren met een oppervlakte van meer dan 2.500 m² en dieper dan 50 cm en ter plaatse van de bestemming *Natuur* niet dieper dan 10 cm onder het maaiveld. Ter plaatse van Archeologie 4 gaat het om een oppervlakte van 50 m² en een diepte van 40 cm en 10 ter plaatse van de bestemming *Natuur*. Dit is van toepassing op het onderhavige projectgebied.

In gebieden met een algemeen middelhoge tot hoge verwachting waar werkzaamheden zijn gepland is een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Een deel van de geplande werkzaamheden liggen in een (beschermd) archeologische monumenten. In het beschermde monument zijn bodemverstorende activiteiten verboden, tenzij door de Minister van OC&W of het College van B&W van de gemeente hiervoor vooraf vergunning verleent. Middels het booronderzoek zijn mogelijke effecten op archeologie in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de archeologische verwachtingen laag zijn. Desalniettemin wordt o.a. vanwege de aanwezigheid van een AMK terrein een archeologische begeleiding geadviseerd. Het nemen van een besluit is voorbehouden aan het bevoegd gezag, in deze de provincie Noord-Brabant. Met inzet van begeleiding wordt het mogelijk effect op archeologische waarden in de bodem beperkt en is geen sprake van belangrijk nadelige effecten die aanleiding geven om een MER op te stellen.

² Antea Group. Memo Cultuurhistorie Beekherstel Hoogeindse Beek, 2020

Cultuurhistorie

Op de CHW worden de cultuurhistorische waarden en kenmerken van cultuurhistorische vlak 'De Utrecht' benoemd. Het vlak kent een landschappelijke hoofdstructuur waar (binnen het projectgebied) de boerderijen, de ontginningsenclave Teulder met bijbehorende (beboste) akkercomplexen met bolle ligging en met een esdek, de lanenstructuur, de heiderestanten en de vennen planologisch beschermd zijn. In en in de nabijheid van het projectgebied bevinden zich verder diverse cultuurhistorische monumenten, beschermd door het Rijk, provincie of gemeente, zie figuur 5.1. Middels het cultuurhistorisch onderzoek zijn de cultuurhistorische waarden in relatie tot het planvoornemen beschouwd. Uit het onderzoek blijkt dat er geen negatieve effecten te verwachten zijn door het planvoornemen.

Figuur 5.1: Uitsnede Cultuurhistorische waardenkaart Provincie Noord-Brabant

5.2.1 Conclusie

De ontwikkeling leidt mogelijk tot nadelige gevolgen voor het aspecten *archeologie*, gezien de aanwezigheid van bekende archeologische vindplaatsen in het projectgebied. Middels een verkennend booronderzoek zijn de archeologische verwachtingen onderzocht. Hieruit blijkt dat de archeologische verwachtingen laag zijn. Desalniettemin wordt o.a. vanwege de aanwezigheid van een AMK terrein een archeologische begeleiding geadviseerd. Met inzet van archeologische begeleiding is geen sprake van belangrijk nadelige effecten.

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *archeologie en cultuurhistorie*.

5.3 Natuur

5.3.1 Uitgangspunten

Deze paragraaf gaat in op de effecten die de voorgenomen ontwikkeling heeft op beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebied(en) uit de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De natuurbescherming is in Nederland in de eerste plaats geregeld in de Wnb. In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

Er is een Natuurtoets³ uitgevoerd om strijdigheden van het plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) in beeld te brengen en te bepalen of het plan niet tot nadelige effecten op natuur leidt.

5.3.2 Effecten

Wet natuurbescherming *Beschermde gebieden*

Natura 2000

De gebiedsbescherming is gericht op het behoud van natuurwaarden van Natura 2000-gebieden. Voor plannen en projecten die een negatieve invloed kunnen hebben op Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen geldt dat de effecten beschreven moeten worden geldt.

Het projectgebied ligt op circa 1,5 kilometer afstand van het in 2013 aangewezen Natura 2000-gebied Kempenland-West. Directe effecten zijn op basis van deze afstand uit te sluiten.

De herinrichting van de Hoogeindse Beek is opgenomen in het beheerplan voor het Natura 2000-gebied Kempenland-west (onderdeel 'Ingrepen met effect op de waterhuishouding', GGOR-inrichtingsplan voor de Natte Natuurparels De Utrecht). Het is een van de maatregelen die moeten leiden tot verbetering van de hydrologie en daarmee van de weerbaarheid van het gebied tegen de gevolgen van stikstofdepositie. De maatregelen in voorliggend project Hoogeindse Beek streven de relevante instandhoudingsdoelstellingen na en zorgen voor effect op de waterhuishouding van gebieden rondom Kempenland-West of hangen hiermee samen. Daarom zijn de maatregelen vrijgesteld van de vergunningplicht en ontheffingsplicht in de Wet natuurbescherming (op grond van het GS besluit van 10 december 2019 en artikel 2.7 lid 1 en artikel 2.9 lid 1 Wnb voor gebiedsbescherming en artikel 3.8 lid 7 voor soortenbescherming). Hieromtrent heeft reeds afstemming plaatsgevonden tussen waterschap de Dommel en bevoegd gezag (Provincie Noord-Brabant).

³ Antea Group. Natuurtoets Hoogeindse beek, 2020

Natuurnetwerk Brabant

Voor een NNB-gebied geldt dat de wezenlijke waarden en kenmerken van dat gebied niet mogen worden aangetast. Als ecologische (wezenlijke) waarden en kenmerken van een NNB-gebied gelden de omvang, de verbindende functie en de kwaliteit in de vorm van onder andere de natuurbeheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan.

Bij voorliggend voornemen zijn er in het projectgebied wezenlijke kenmerken en waarden aanwezig (onder andere in de vorm van het natuurbeheertype N16.04 Vochtig bos met productie). Derhalve vinden hier direct effecten op plaats, onder andere door ruimtebeslag en geluids- en lichtverstoring in de uitvoeringsfase. (Tijdelijk) Ruimtebeslag zal ontstaan door omvorming (verplaatsing) van het ene natuurdoeltype naar een ander natuurdoeltype.

Bodemverdichting kan een negatief effect hebben op de ecologische bodemkwaliteit ter plaatse. Om de effecten van verdichting door inzet van materieel te beperken, dient een plan van aanpak te worden opgesteld. Hierin worden de details omtrent transportroutes, tijdelijke depotruimte en eventuele afvoer van bestaande begroeiing vastgelegd. Door gebruik te maken van aanwezige onderhoudspaden, wegen, en dergelijke, kunnen de effecten van verdichting in het functionele bos zoveel mogelijk worden voorkomen.

Ten behoeve van de werkzaamheden dienen enkele bomen geveld te worden. Ter hoogte van de te dempen waterloop wordt spontane ontwikkeling van begroeiing toegestaan, t.b.v. compensatie. Overwogen kan worden om het de bestaande begroeiing niet, of slechts gedeeltelijk, af te voeren. Dood hout kan een niche vormen voor diverse aanwezige soorten, zoals schimmels, insecten, en kleine dieren. De beheerder van landgoed de Utrecht is verantwoordelijk voor het kappen van de bomen en het verkrijgen van de eventuele benodigde beschikkingen. In de uitvoering wordt gebruik gemaakt van aangepast en kleinschalig materieel om het effect op de houtopstanden te beperken en zoveel mogelijk bomen te handhaven.

Door het verleggen van de beek wordt het areaal N03.01 Beek en bron naar verwachting (enigszins) vergroot. Dit zorgt plaatselijk voor ruimtebeslag in het natuurdoeltype N16.04 Vochtig bos met productie. Daarnaast worden enkele landbouwenclaves omgevormd naar flora- en faunarijk grasland, Vochtig Hooiland en Nat schraal grasland. Het daadwerkelijk (netto) ruimtebeslag van natuurdoeltypen, dient te worden vastgesteld wanneer de projecten in meer detail zijn vastgelegd. Er is dan ook sprake van een herverdeling van de natuurbeheertypen (op kaart).

Er worden geen wezenlijke negatieve effecten op de waarden van het aanwezige NNB-gebied verwacht. Derhalve is geen sprake van een verplichting voor compensatie van NNB-gebied. Wel is sprake van herbegrenzing van de natuurdoeltypen in samenspraak met bevoegd gezag en ASR. Hierdoor wordt het areaal van het NNB-gebied vergroot met positief effect op de ecologie als gevolg.

Geconcludeerd kan worden dat de omvang, samenhang en kwaliteit van het NNB in de permanente situatie niet wezenlijk wordt aangetast. Het project geeft een plus aan het Natuurnetwerk Brabant en heeft het doel om de lokale natuurwaarden te versterken. In de eindsituatie ontstaat een meer toekomstbestendige vorm van natuur.

Beschermde soorten

De Wnb beschermt een groot aantal plant- en diersoorten. Uit recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest.

Uit een bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- *Algemene broedvogels (geschikte nestplaatsen binnen projectgebied);*
- *Zoogdieren - Marterachtigen – Wezel, Boommarter, bunzing, eekhoorn, vleermuizen (geschikt leefgebied binnen projectgebied);*
- *Amfibieën – Alpenwatersalamander, heikikker, poelkikker, vinpootsalamander (geschikt leefgebied binnen projectgebied);*
- *Reptielen – hazelworm, levendbarende hagedis (geschikt leefgebied binnen projectgebied);*
- *Libellen – bosbeekjuffer (geschikt leefgebied binnen projectgebied).*

Algemene broedvogels

Het voornemen is om de werkzaamheden in het najaar van 2020 te starten en binnen enkele maanden (circa 2 à 3 maanden) de werkzaamheden af te ronden. Indien de uitvoering binnen deze periode wordt afgerond, zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde wat betreft algemene broedvogels.

Zoogdieren

Het project wordt zodanig uitgevoerd dat effecten zoveel mogelijk worden voorkomen. Er wordt zoveel mogelijk met kleinschalig materieel gewerkt. Daarnaast wordt overdag gewerkt en worden 's avonds geen bouwlampen gebruikt. Ten behoeve van het project is vastgesteld welke bomen gekapt dienen te worden, in de betreffende bomen zijn geen holen en gaten, geschikt als vaste rust- en/of verblijfplaatsen vastgesteld. Derhalve kunnen de werkzaamheden wat betreft vleermuizen en eekhoorns doorgang vinden.

Amfibieën, reptielen, libellen en kleine marterachtigen

In het projectgebied voor herstelmaatregelen van de Hoogetindse Beek is volgens de geldende protocollen in 2019 onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen en het gebruik van het gebied door kleine marterachtigen, amfibieën, reptielen en libellen.

Tijdens dit onderzoek is gebleken dat essentieel (en in de Wet natuurbescherming beschermd) leefgebied voorkomt van kleine marterachtigen (bunzing en wezel), amfibieën (alpenwatersalamander en poelkikker) en reptielen (levendbarende hagedis).

Tijdens de uitvoering wordt het zorgvuldig handelen in het kader van de Wet Natuurbescherming geborgd in een ecologisch werkprotocol. Zodoende wordt zeker gesteld dat in de uitvoering van de werkzaamheden de negatieve effecten op de flora en fauna worden voorkomen. De instandhouding van de lokale populaties komt hierdoor niet in het geding.

Gelet op het voorgaande en op grond van de Wet Natuurbescherming en afstemming met de Provincie Noord-Brabant is het planvoornemen vrijgesteld van de ontheffingsplicht.

5.3.3 Conclusie

De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen voor het aspect *natuur*.

6 Conclusie

6.1 Effecten

Om te bepalen of voor het voornemen een MER opgesteld moet worden is van belang te weten of er mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen te verwachten zijn. Deze m.e.r.-beoordeling gaat in op de effecten ten gevolge van het project.

De effecten zijn beschreven rond de effecten op de thema's leefomgeving (geluid, bodem, lucht, licht, externe veiligheid en water) en ruimtelijke kwaliteit (natuur, archeologie en cultuurhistorie). Voor het voornemen zijn geén belangrijke nadelige milieugevolgen aan de orde. Er is géén aanleiding om voor het voornemen een MER op te stellen.

De belangrijkste redenen voor deze conclusie zijn:

- De ontwikkeling leidt niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor de aspecten geluid, luchtkwaliteit, lichthinder, externe veiligheid, bedrijven, water, natuur, milieuzonering en gezondheid.
- Een milieu hygiënisch onderzoek naar de bodemkwaliteit wordt nog uitgevoerd. Indien in de referentie verontreiniging aan de orde is (wat niet de verwachting is), kan er sprake zijn van een saneringsopgave en verbetert de bodemkwaliteit.
- Bij de uitvoering dient rekening gehouden te worden met enkele diersoorten. Met enkele mitigerende maatregelen en werken volgens ecologisch werkprotocol zijn belangrijke effecten uitgesloten.
- Het voornemen maakt onderdeel uit van de maatregelen ter verbetering van de kwaliteit van Natura 2000-gebied.
- Met inzet van archeologische begeleiding wordt het mogelijk effect op archeologische waarden (niet verwacht, maar ook niet uitgesloten) beperkt en is geen sprake van belangrijk nadelige effecten.

Bijlage 1 Selectiecriteria

Bijlage 1 Selectiecriteria

Selectiecriteria Europese richtlijn	Hoofdstuk
1. Kenmerken van de projecten Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen: • de omvang van het project; • de cumulatie met andere projecten; • het gebruik van natuurlijke hulpbronnen; • de productie van afvalstoffen; • verontreiniging en hinder; • risico van ongevallen, met name gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.	3
2. Plaats van de projecten Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn moet in het bijzonder in overweging worden genomen: • het bestaande grondgebruik; • de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied; • het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden: - o wetlands; - o kustgebieden; - o berg- en bosgebieden; - o reservaten en natuurparken; - o gebieden die in de wetgeving van de lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; - o speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG en Richtlijn 92/43/EEG; - o gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden; - o gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid; - o landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.	2
3. Kenmerken van het potentiële effect Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen: • het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking); • het grensoverschrijdende karakter van het effect; • de orde van grootte en de complexiteit van het effect; • de waarschijnlijkheid van het effect; • de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.	4,5

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. rob.vriends@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2017

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.